

Metinlerin Biçimlendirilmesi

öğrenme çıktıları

Html'de Metin Kullanımı

- 1 Web içeriğini oluşturan metinler üzerinde biçimsel düzenlemeler yapabilme
- 2 Paragraf yapıları oluşturabilme
- 3 Liste yapıları oluşturabilme
- 4 Web sayfalarına bağlantılar ekleyebilme

2

Metinlerde Stil Kullanımı

- 5 Metinlerde stil kullanımını açıklayabilme

Anahtar Sözcükler: • Karakter Setleri • Metin Özellikleri • HTML Yapısı • Paragraflar • Listeler • Köprüler • CSS • Metne Dayalı Stiller

<body style="margin: 0; background-color: #f0f0f0;">
<div id="main_content">
<h1 style="font-family: Courier, monospace; font-size: 24px; margin: 0; padding: 10px 0 0 0;">
<p style="font-size: 12px; margin: 0; padding: 0 0 0 20px;">
<p style="font-family: monospace; font-size: 12px; margin: 0; padding: 0 0 0 20px;">
<a href="http://www.website.com" style="font-family: monospace; font-size: 12px; margin: 0; padding: 0 0 0 20px;">

GİRİŞ

Metin kullanımı özellikle web sayfası tasarım sürecinin ilk çıktığı yıllarda aktarılan bilginin temsilcisi durumunda iken, çoklu ortam özelliklerinin gelişmesine karşın hâlen önemli oranda web sayfalarında tercih edilmektedir. Bu tercihte muhtemelen bilgisayar ekranı da dâhil olmak üzere çoğu yerde okuma alışkanlığının baskın gelmesi gerekçe gösterilebilir. Bu açıdan günümüz web sayfası tasarımında da metinler çok sık kullanılan ortam tasarım unsurlarıdır.

HTML'DE METİN KULLANIMI

HTML kodlamaya yeni başlayanlar için metin kullanımı konusunda karşılaşılabilecek ilk sorun kelime işlemci programlarında yapılan metin kullanım etkilerinin doğrudan program ara yüzünden de beklenmesidir. Ancak metinle alakalı html yazımında maalesef html kodlarının ayrı bir yazım kuralları vardır. Aslında yazılan html (Hypertext Markup Language – Metin İşaretleme Dili) kodları bir yazım kurallar listesidir ve bu kodlar Explorer, Firefox, Chrome veya Yandex gibi tarayıcılar aracılığı ile derlenmektedir. Yani html kodları ile aslında hem tasarım yapmakta, hem de bir kod yazmış olmaktadır. Bu açıdan yazılan metinlerin nasıl, nerede ve ne şekilde görünmesi gerektiği html'de etiket olarak adlandırılan kodlarla metin içerisinde belirtilmelidir. Örneğin paragraf içerisindeki bir kelime koyu olacak ise kelime işlemci programda seçilerek kalın yapılması için ilgili sembole basılmalı veya kısayol tuşu kullanılmalıdır. Ancak html kodlama sisteminde ilgili metnin içerisinde kendisini takip eden metinden hemen önce `<b>` etiketi ilave edilir. Eğer bu etiket sonlandırılmazsa kendisinden sonra gelecek tüm metinleri koyulaştıracaktır. Bunu engellemek için `</b>` etiketi ile koyu olması istenilen yerden hemen sonra sonlandırmak gerekir. Benzer şekilde kelime işlemci programı içerisinde satır sonu vermek (yani enter tuşuna basmak) alt satıra geçişi sağlarken, html kodları için aynı anlama gelmemektedir. `<br>` etiketi html'de enter tuşunun işlevini yerine getirmekte, tarayıcı da alt satıra geçişi sağlamaktadır.

dır. Benzer şekilde bir html yapısı içerisinde boşluk tuşuna çok sayıda basılması tarayıcı da kelimeler arasında çok sayıda boşluk olacağı anlamına gelmemektedir. Html'de kelimeler arasına boşluk vermek için ` ` etiketi verilmek istenen boşluk sayısı kadar kullanılmalıdır. Bir başka örnek olarak html sisteminde `<` veya “karakterleri özel karakter grubunda yer almaktadır. Özel karakterler doğrudan html metin yazımında kullanılamazlar. Html'de özel karakterler için aşağıdaki tablo şeklinde kullanım gereklidir.

✓ Html işaretleme dilinde `<`, `,`, `“`, gibi özel karakterlerin yazımında `&` ile başlayan özel kodlar bulunmaktadır.

Tablo 2.1 Html'de bazı özel karakterlerin kullanımı

Sonuç	Açıklama	Özel Karakterleri
	Fazladan boşluk	<code>&nbsp;</code>
<code><</code>	Küçüktür	<code>&lt;</code>
<code>></code>	Büyüktür	<code>&gt;</code>
<code>&</code>	Ve	<code>&amp;</code>
<code>“</code>	Alıntı	<code>&quot;</code>

Özel karaktere ait daha fazla bilgi edinmek için <http://www.somut.net/459/webmaster/ozel-html-karakter-kodlari-special-characters.1.html> bağlantısından yararlanabilirsiniz.

Yukarıda ifade edildiği gibi html etiketleri farklı tarayıcılar üzerinde satır satır yorumlanmakta, tarayıcıda web sayfalarına dönüşmektedir. Bu nedenle farklı tarayıcılarda aynı siteler farklı şekillerde görülebilmektedirler. Kod bilgisi oyun yazımı, hataların bulunarak düzeltilmesi gibi yerlerde öneme sahiptir ve bu açıdan ileri düzey web tasarımı için önemlidir. Bu ünite de ise metin tabanlı html kodlarına yer verilmiştir.

araştırmalarla ilişkilendir

Web üzerindeki metinsel içerik, olağanüstü bir hızla artmaktadır. Bu yönüyle web, veri madenciliği alanında çalışan araştırmacılar için büyük bir ilgi odağı haline gelmiştir. HTML'nin etiketler aracılığıyla yapılandırılmış ve işaretlenmiş olması da, bu süreci kolaylaştırmaktadır. Metnin başlık, içerik veya listeler şeklinde kodlanmış olması, veri madenciliği süreçlerinin otomatikleştirilmesi anlamında oldukça yarar sağlamaktadır. Kumar ve arkadaşları (1999) tarafından yapılan çalışmada, web'e yönelik madencilik uygulamalarına ilişkin durumlar

ele alınmış ve söz konusu uygulamalar üçe ayrılmıştır. Bu sınıflandırmada Web içeriğine ilişkin madencilik uygulamaları, web yapısının ve kullanımının yanı sıra ayrı bir başlık altında ele alınmıştır. Yapılan çalışmanın sonucunda, web veri madenciliğinin gelecekte oldukça önem kazanacağı vurgulanmıştır.

Kaynak: Madria, Sanjay Kumar, et al. "Research issues in web data mining." *International Conference on Data Warehousing and Knowledge Discovery*. Springer Berlin Heidelberg, 1999.

Karakter Seti Özelliklerinin Belirlenmesi

Html kodu yazımı, belirli bir kalıp içerisinde olmaktadır. Html, head ve body olarak üç parça bilginin yer aldığı bu yapıda < ve > işaretleri içerisine ifadeler yazılırken, bu ifadelerin her birine etiket denir. Ayrıca kod yapılarının bittiğini belirtmek için </> şeklinde bir kullanım söz konusudur. Bu açıdan temel bir html kod yapısı Resim 2.1'deki gibidir.

```

1 <html>
2
3 <head>
4 <meta http-equiv=content-type content=text/html; charset=utf-8>
5
6 <title>Ahmetin Kişisel Web Sayfasıdır</title>
7
8 </head>
9
10 <body>
11 Site içerisinde yer alacak bilgiler. Yazı, resim, video, tablo vb.
12 </body>
13
14 </html>
```

Resim 2.1 Html'in temel yapısı

Resim 2.1'de görüleceği üzere bir html tasarımı <html> etiketi ile başlar ve </html> etiketi ile biter. Ayrıca şart olmamakla birlikte <head> </head> bloğu ile web sayfasına ait üst düzey ayarlar yapılabilir. Örneğin başlık vermek için <title> </title> etiketleri arasına sitenin tarayıcı açıldığında görünmesi istenen başlık kısmı bu kod bloğu ile verilir. Ayrıca sitede eğer Türkçe karakter sorunu yer alıyorsa (örneğin i yerine y görünüyorsa vb.) bu kısımda kullanılacak <meta etiketi ile Türkçe gösterim ayarı yine bu kısımdan yapılabilir. Bunun için aşağıdaki gibi bir etiketin <head> </head> etiketleri arasına yazılması yeterli olacaktır.

```
<meta http-equiv=content-type content=text/html; charset=utf-8>
```

Bazı sitelerde sadece <meta charset =UTF-8> şeklinde de kullanılmakla beraber aynı işlevi yerine getirmektedir. Ayrıca bu blokta birden fazla kez meta etiketi kullanılabilir. Bu durumda her bir etiket kendi işlevini yerine getirecektir. Örneğin sitenizi belirli kelimeler ile ön plana çıkarmak isterseniz meta etiketini aşağıdaki şekilde kullanmanız gerekir.

```
<meta="keywords" content = "oyun tasarımı, html, Ahmet hoca, tasarım, metin ekleme">
```

Benzer şekilde `<meta http-equiv="refresh" content="10; url=anasayfa.html">` etiketini kullanmanız durumunda açılan sayfa 10 saniye görünecek sonra otomatik olarak `anasayfa.html` sayfasına yönlendirilecektir.

Meta etiketleri içerisinde metin düzenleme adına özellikle charset önemli bir kullanımdır. Türkçe karakter sorunu yaşanması durumunda UTF-8 veya windows-1254 atanarak sorun çözülecektir.

Html kod yapısı içerisinde yer alan bir diğer kod bloğu ise `<body>` olup, resim, yazı, video, tablo gibi içeriğe ait tüm bilgiler bu kod bloğu arasında verilir.

✓ Türkçe sorununun çözümünde meta etiketine charset parametresi olarak UTF-8 veya Windows-1254 atamak sorunu çözecektir.

Metin Özelliklerinin Düzenlenmesi

Bu bölümü, bir metin gösteriminde olabilecek temel işlemler senaryosu üzerinden açıklamak daha doğru olacaktır. Temel işlemler olarak yazıyı başlık hâline getirmek, yazının büyüklüğünü, rengini, yazı tipini değiştirmek, kalın, altı çizili veya italik olarak vurgulamak ön plana çıkartılabilir. Resim 2.2'de metin özelliklerini içeren bir paragraf verilmiştir.

Türkiye'nin Coğrafi Özellikleri

Türkiye coğrafi bölge olarak 7 farklı bölgeden oluşmaktadır. **Büyük** olarak en büyük coğrafi bölge **Doğu Anadolu Bölgesi**, en küçük coğrafi bölge ise **Güney Doğu Anadolu** bölgesidir. Diğer yandan nüfus yoğunluğu olarak en kalabalık bölge ise **Marmara Bölgesi**dir. **İstanbul** yaklaşık olarak 14 milyon nüfusu ile **Avrupalı** en büyük, **dünyanın** ise 5. büyük ilidir. |

Resim 2.2 Metin özelliklerini içeren örnek paragraf

Bir web sayfasındaki yazının başlık türü `<h>` etiketi ile belirtilir. Bu etiket yanına 1'den 6'ya kadar sayı alır ve böylece yazı başlığının hangi derecede öneme sahip olduğu belirtilebilir. Bir kitabın içindekiler sayfası düşünüldüğünde bunların her biri bir başlıktır ve metin içinde `<h>` etiketi ile işaretlenmelidirler. Ancak başlık biter bitmez metin bilgisinin başlık olmadığını belirtmek için `</h>` etiketi kullanılmalıdır. Aynı düzeydeki başlıklar aynı numara ile, alt düzeydeki başlıklar ise daha düşük sayıdaki numara ile `<h>` etiketinde kullanılır. Resim 2.3'te başlıkların nasıl kullanıldığına dair etiketler numaraları ile birlikte görülebilir.

✓ `<h>` etiketi 1 ile 6 arasında değer alır ve sayı arttıkça başlığın büyüklüğü azalmaktadır. Ters orantı söz konusudur.

```
1 <html>
2 <head>
3   <title>Başlık Etiketleri</title>
4   <meta http-equiv=content-type con
5 </head>
6 <body>
7   <h1>Birinci derece başlık </h1>
8   <h2>İkinci derece başlık </h2>
9   <h3>Üçüncü derece başlık </h3>
10  <h4>Dördüncü derece başlık </h4>
11  <h5>Beşinci derece başlık </h5>
12  <h6>Altıncı derece başlık </h6>
13 </body>
14 </html>
```

Birinci derece başlık

İkinci derece başlık

Üçüncü derece başlık

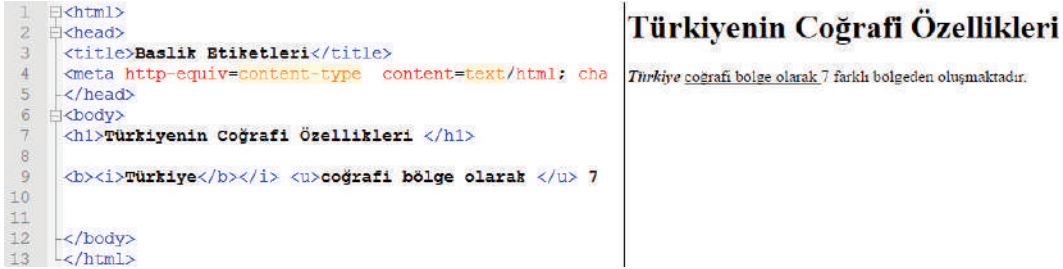
Dördüncü derece başlık

Beşinci derece başlık

Altıncı derece başlık

Resim 2.3 Metin içerisinde başlıkların kullanımı

Metin içerisindeki yazıların vurguları için çoğunlukla koyu, altı çizili ve italik olmak üzere kullanılacak üç etiket vardır. Bu etiketler koyu için **** , italik için *<i>* ve altı çizili için <u>'dur. Vurgu yapılacak kelime veya kelimelerden önce bu etiketler kullanılmaya başlanır, bitiminde ise kullanılan etikete göre ****, *</i>* veya </u> ile bitirilmelidir. Aksi durumda etiket etkisini sürdürmeye devam eder. Resim 2.2'deki metni oluşturmak için önce başlık, sonra Türkiye yazısının koyu ve italik olması ve devamında gelen yazının ise koyu ve italik olmayıp altı çizili olması aşağıdaki şekilde kodlanmalıdır (Resim 2.4).

Resim 2.4 Metin vurgusu kodlarının kullanım örneği

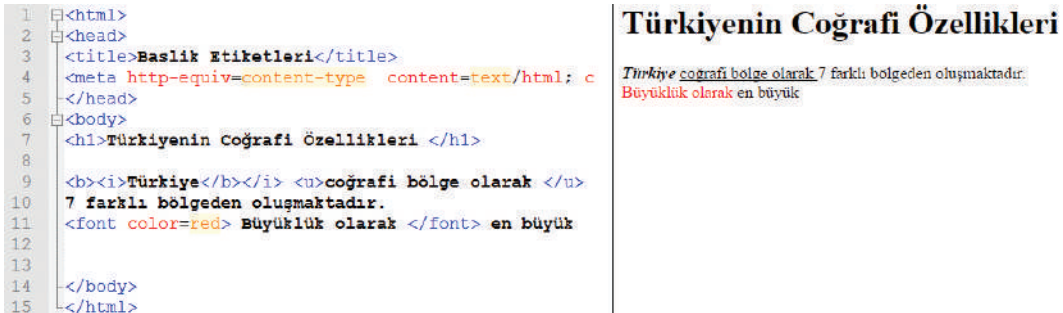
Resim 2.4'te görüleceği gibi, hangi özellik nereye eklenmek istenirse ilgili etiketi o bölümler arasında açmak **< >** ve kapatmak **</ >** yeterlidir. Bunun için koyu olması düşünülen Türkiye yazısının önüne **** konulmuş bitim yerinde de **** ile kapatılmıştır. Ayrıca Resim 2.2 örneğinde sıkça rastlanıldığı gibi bir metne hem kalın hem italik hem de yazı renginin farklı olması gibi birden fazla metin özelliği eklenebilir. Bu durumda her biri birbirinden bağımsızmış gibi düşünülmek üzere düzenleme yapılmalıdır. Bu nedenle Türkiye yazısının önünde hem **<b>** hem de *<i>* etiketleri birlikte kullanılmıştır.

Nadiren de olsa H_2O gibi bir formül yazmak için alt simge kullanılması gerekir ve html'de bu işlem için de kod kullanılmaktadır. **<small>** **</small>** arasına yazılacak karakterler alt simge, **<big>** **</big>** arasına yazılacak karakterler ise üst simge olarak görünecektir. H_2O örneği için aşağıdaki gibi kod yazılmalıdır.

Suyun formülü $H<small>2</small>O$ olarak ifade edilmektedir.

✓ font etiketi ile yazının rengi, büyüklüğü ve tipi değiştirilebilir. Bunun için sırası ile color, size ve face parametreleri kullanılır.

Metin özellikleri ile ilgili yapılabilecek diğer bir işlem ise yazı rengi, stili ve büyüklüğünün değiştirilmesidir. Yazının bu özelliklerinin değiştirmek için **** etiketi kullanılır. Ayrıca değişikliğin etkisini sürdürmemesi için yine **** etiketi ile ilgili yerde kapatma işlemi yapılmalıdır. Bu etiket hangi özellik verilmesi gerekiyorsa yanına o parametre veya parametreleri ile birlikte kullanılır. Üç parametre almaktadır. face parametresi ile yazı tipi (times new roman, arial vb.), size ile punto olarak yazı büyüklüğü, color ile de yazı rengi (red, blue vb.) değiştirilebilir. Örneğin Resim 2.2'de görülen kırmızı renkli "Büyüklik olarak" yazısı için Resim 2.5'teki şekilde **<font>** etiketi kullanılmalıdır.

Resim 2.5 Font etiketi ile yazının renginin değiştirilmesi

Yazıya verilmek istenen rengin İngilizce adı (ör: red, yellow vb.) veya hex kodu (ör: #d73b3e) internetten bulunabilir. Tablo 2.2’de temel renklere ait İngilizce ve hex kodları verilmiştir.

Tablo 2.2 Temel renklere ait İngilizce ve Hex kodları

Renk	İngilizcesi	Hex Kodu	Renk	İngilizcesi	Hex Kodu	Renk	İngilizcesi	Hex kodu
Kırmızı	Red	#FF0000	Sarı	Yellow	#FFFF00	Mor	Purple	#800080
Siyah	Black	#000000	Yeşil	Green	#4E8975	Kahve	Brown	#804000
Beyaz	White	#FFFFFF	Mavi	Blue	#0925F4	Turkuaz	cyan	#00FFFF

Reklere ait hex kodları öğrenmek için <http://www.abecem.net/web/renk.html> bağlantısından yararlanabilirsiniz.

Renk değişikliği için kodların color parametresinden sonra sırası önemli olmaksızın atanması yeterlidir. Ayrıca yazının hem rengi hem büyüklüğü hem de stili aynı aşağıdaki kodla değiştirilebilir. Bu kodlardan önceki yazılar bu değişiklikten etkilenmeyecektir. `</font>` etiketinden sonraki stil de tekrar kullanmadan önce ayarlı olan yazım stili olarak devam edecektir. Atama işlemlerinde zorunlu olmamakla birlikte çift tırnak (" ") içinde değer gösterim kullanımı ile de karşılaşılabılır.

`<font color= “#d73b3e” size= “14” face= “tahoma”>`
Etkilenecek yazı bu kısma yazılır `</font>`

Resim 2.2’de dikkati çeken bir diğer kullanım örneği ise Doğu Anadolu Bölgesi yazısının hem kırmızı renkli hem de italik ve koyu kullanımıdır. Bu durumda da `<font>` etiketi ile birlikte metinden önce `<b>` ve `<u>` ile açılmalı, metinden sonra

da `</font>`, `</i>` ve `</u>` ile kapatılmalıdır. Aksi takdirde kapatılmayan özellik devam edecektir.

...*coğrafi bölge* *Doğu Anadolu Bölgesi*, *en küçük...*

Resim 2.2’nin en alt iki satırında ise sadece arial yazı tipi ve 14 punto kullanımı söz konusudur. Bunun içinse aşağıdaki kodu bu metnin önünde kullanmak yeterli olacaktır.

`<font face= “arial” size= “14”>` İstanbul yaklaşık olarak 14 ... `</font>`

✓ Çoğu html etiketinde olduğu gibi `<font>` etiketi `</font>` ile kapatılmazsa, etkisini sürdürecektir.

Paragrafların Biçimlendirilmesi

Paragrafların düzenlenmesi de yine kelime işlemci programlarından farklı bir şekilde olmaktadır. Örneğin html kodu yazarken on kez enter tuşuna basmak tarayıcıda on satır boşluk verilmesi anlamına gelmemektedir. Bunun yerine ilgili kodu kullanmak gerekir.

```

1 <html>
2 <head>
3 <title>Baslik Etiketleri</title>
4 <meta http-equiv=content-type content=text,
5 </head>
6 <body>
7
8   Günümüzde html bilgisi dinamik web sayfası
9
10
11
12
13   programlarının bilgisini de gerektirir.
14
15
16 </body>
17 </html>

```

Günümüzde html bilgisi dinamik web sayfası programlarının bilgisini de gerektirir.

Resim 2.6 Kod yazarken enter kullanımı ve tarayıcıdaki etkisi

Web tasarımlarında sıklıkla kullanılan alt satıra geçiş işlemi için ilgili metnin sonrasına `<br>` etiketi kullanılmalıdır. “Açılan etiket kapatılmalıdır” kuralı bu etiket için geçerli değildir. Yani açılan `<br>` etiketi `</br>` etiketi ile kapatılmaz. Ayrıca kaç satır boşluk verilecekse o kadar yazmak gerekir (Resim 2.7).

```

1 <html>
2 <head>
3   <title>Başlık Etiketleri</title>
4   <meta http-equiv=content-type content=text/html; charset=utf-8>
5 </head>
6 <body>
7
8   Günümüzde <br> html bilgisi dinamik web
9   sayfası <br> <br> programlarının bilgisini de gerektirir.
10
11 </body>
12 </html>

```

Günümüzde
html bilgisi dinamik web sayfası
programlarının bilgisini de gerektirir.

Resim 2.7 `<br>` kullanımı ile satır başı yapma örneği

Ayrıca yazılan metin bir paragraf ise bu metin `<p>` etiketi ile `</p>` etiketi arasına yazılmalıdır. Bu durumda ilerleyen kısımda anlatılacak stil ayarı ile ilgili paragrafa atanacak bir özellik, tüm paragraf için etkili olacaktır. Sonlandığı yerde gelen metin, satır başı olarak yazılır.

✓ ` ` etiketi kelimeler arasında boşluk vermek için kullanılırken, `<br>` etiketi alt satıra geçişte kullanılan bir html etiketidir.

`<p>` *Günümüz <i> dijital teknolojilerinden </i> en önemlilerinden biri de Tabletlerdir. Tabletler özellikle çocuklar için.... Günümüzde fiyatları da oldukça ekonomik hale gelmiştir. </p>*

Metinler için yapılabilecek bir diğer işlem ise hizalamadır. Bu amaçla metnin paragraf yani `<p>` etiketinin içerisinde `align` parametresi kullanılmalıdır. Dört değer almaktadır. Right sağa, left sola, justify iki yana, center ortaya hizalama için `align` parametresine atanmalıdır. Yazılan bir paragrafı iki yana yaslı yazmak isteyen bir kodlayıcı `align` parametresi ni aşağıdaki şekilde paragraf içerisinde yazmalıdır.

`<p align="justify">` *Günümüz <i> dijital teknolojilerinden </i> en önemlilerinden biri de Tabletlerdir. Tabletler özellikle çocuklar için.... Günümüzde fiyatları da oldukça ekonomik hale gelmiştir. </p>*

Normalde daha önce gördüğümüz bir başlık etiketi ile (örneğin `<h2> BAŞLIK </h2>`) başlık sola doğru hizalanmaktadır. Bu durumda başlığın da ortalanması istenebilir ve bu ortalama işlemi doğrudan `<center> <h2>BAŞLIK</h2></center>` şeklinde yazılarak gerçekleştirilebilir. Yani `<p>` etiketinin olmadığı yerde doğrudan `<center>` veya `<left>` parametreleri kullanılarak ta ortalama veya sola hizalama işlemleri yapılabilir. Bu ayrıca tablo, resim gibi nesnelerin ortalanmasında da sıkça kullanılan bir yöntemdir.

Listelerin Oluşturulması

Metinlerin sıralanması veya kategorilenmesi adına sıklıkla kullanılan seçeneklerden biri de listelerdir. Kelime işlemci programlarında kullanılan madde işaretleri ve madde numaraları html kodlamada listeler olarak ifade edilmektedir. Bu kapsamda madde numaraları sıralı liste, madde işaretleri ise sırasız liste olarak nitelendirilebilir. Sıralı listelerin (ordered list) ve sırasız listelerin (unordered list) oluşturulmasında İngilizce kelimelerinin baş harfleri olan `<ol>` ve `<ul>` etiketleri kullanılırken, maddelerin belirtilmesinde ise her ikisinde de `<li>` etiketi kullanılmakta ve nihai olarak hangi liste kullanılmışsa `</ol>` veya `</ul>` ile kapatılmaktadır. Bu kapsamda sıralı ve sırasız liste kullanımları aşağıdaki şekilde örneklendirilebilir (Resim 2.8).

✓ Html işaretleme dilinde sıralı liste (`<ol>`), sırasız liste (`<ul>`) ve kategorik liste (`<dl>`) olmak üzere üç farklı liste seçeneği bulunmaktadır.

6	<body>
7	
8	Sıralı Liste
9	
10	Fizik
11	Kimya
12	Biyoloji
13	
14	
15	Sırasız Liste
16	
17	Fizik
18	Kimya
19	Biyoloji
20	
21	
22	</body>

Sıralı Liste

1. Fizik
2. Kimya
3. Biyoloji

Sırasız Liste

- Fizik
- Kimya
- Biyoloji

Resim 2.8 Sıralı ve sırasız liste kullanım örnekleri

Bu durumda akla gelebilecek bir soru ise sıralı ve sırasız listelerde sunulan sıralama seçeneklerinin değiştirilmesidir. Resim 2.8'de görüleceği üzere standart olarak sıralı listeler için 1, 2, 3, sırasız listeler içinse • işareti kullanılmaktadır. Ancak <ol> ve <ul> etiketlerinin içerisine kullanılacak type parametresi ile bu seçenekler değiştirilebilmektedir. <ol type="a"> şeklinde bir atama ile gösterim değiştirilebilir. Bu durumda type için atanabilecek değerler A, a, 1, i, I şeklinde herhangi bir değer olabilir. Benzer şekilde sırasız listeler için de type parametresi ile değer atanabilmektedir. etiketinin type parametresi ise disk, circle ve square'dir. Resim 2.9'da sıralı ve sırasız listeler için html kullanım örnekleri ve tarayıcı çıktıları verilmiştir.

8	küçük harf ile sıralı Liste	küçük harf ile sıralı Liste
9	<ol type="a">	a. Fizik
10	Fizik	b. Kimya
11	Kimya	c. Biyoloji
12	Biyoloji	
13		
14		
15	romen rakamı ile sıralı Liste	romen rakamı ile sıralı Liste
16	<ol type="i">	i. Fizik
17	Fizik	ii. Kimya
18	Kimya	iii. Biyoloji
19	Biyoloji	
20		
8	Kare ile sırasız Liste	Kare ile sırasız Liste
9	<ul type="square">	▪ Fizik
10	Fizik	▪ Kimya
11	Kimya	▪ Biyoloji
12	Biyoloji	
13		
14		
15	İçer boş daire ile sırasız Liste	İçer boş daire ile sırasız Liste
16	<ul type="circle">	○ Fizik
17	Fizik	○ Kimya
18	Kimya	○ Biyoloji
19	Biyoloji	
20		

Resim 2.9 Sıralı ve sırasız liste kullanım örnekleri

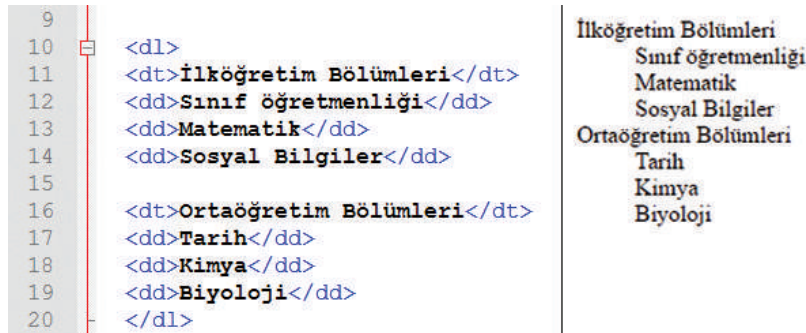
8	İç içe liste kullanımı	İç içe liste kullanımı
9	<ol type="a">	a. Fizik
10	Fizik	○ Biyo fizik
11		○ Nükleer fizik
12	Biyo fizik	○ Elektro fizik
13	Nükleer fizik	b. Kimya
14	Elektro fizik	c. Biyoloji
15		
16	Kimya	
17	Biyoloji	
18		

Resim 2.10 İç içe liste kullanım örneği

Bazı durumlarda ise iç içe listelerin kullanılması gerekir. Bu durumda <li> etiketinin içerisinde yeniden <ul> veya <ol> etiketleri ile <li> etiketini yeniden kullanmak yeterli olacaktır (Resim 2.10). Html kendi içerisinde bu kodların bir önceki listeye bağlı olduğunu anlamakta ve iç içe gösterimi sunmaktadır.

Son olarak listelerde kullanılabilecek bir liste türü de kategorik veya diğer ismi ile tanım listelerdir. Bu listelerde madde işareti ve numarası görünmez. Ancak kategorileme işlemi için ideal bir görünüm sunmaktadır (Resim 2.11). Kategorik listelerin oluşturulması için `<dl>`, kategorilerin herbirini oluşturmak için `<dt>`, kategoriler içerisinde yer alacak seçenekler için `<dd>` etiketleri kullanılır ve her bir açılan etiket yine `</dl>`, `</dt>` veya `</dd>` etiketleri ile kapatılmalıdır.

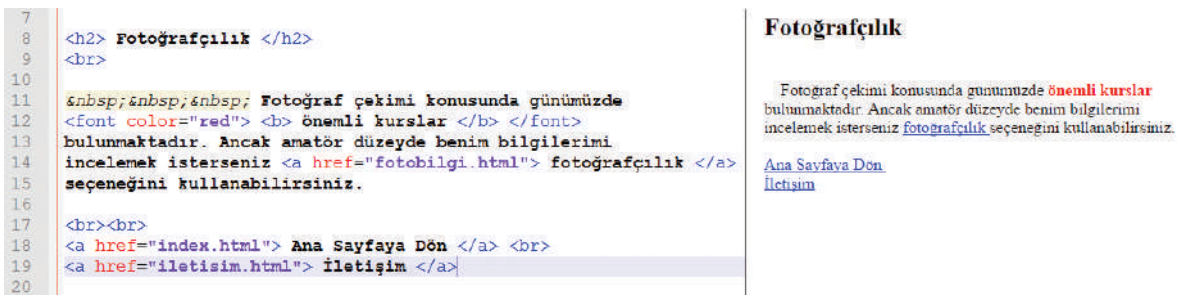
Resim 2.11 Tanım (kategorik) liste kullanım örneği

Köprü ve Bağlantıların Kurulması

Köprü veya diğer adı ile link verme html sayfa tasarımı-
larında kullanılan en önemli özelliklerden biridir. Bu kap-
samda herhangi bir metin veya resme tıklanması durumun-
da yeni bir sayfanın açılması, sayfanın yeniden yüklenmesi,
resim, ses veya video dosyalarının açılması sağlanabilir. Bu
kapsamda kullanılması gereken etiket `<a href= "... ">...</a>`
etiketidir.

✓html'de <a> link verme etiketini kullanarak kendi menünüzü de oluşturabilirsiniz.

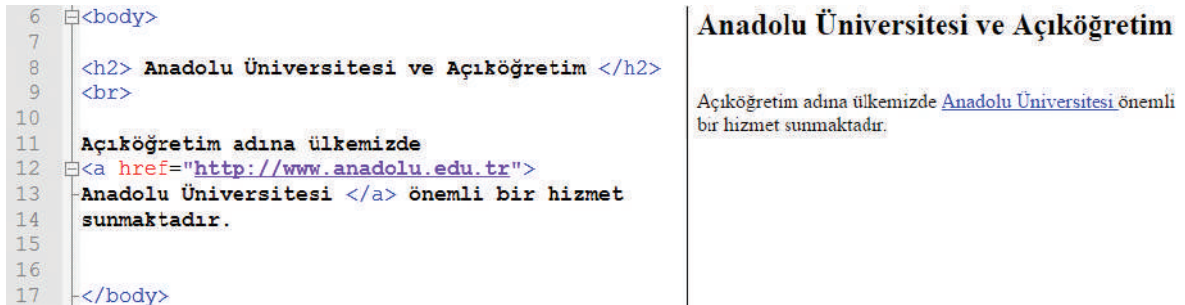
Genel kullanım şekli itibari ile *href* parametresinden sonra açılması istenen sayfa veya resmin adresi eklenmelidir. Ayrıca *Ana Sayfaya Dön * şeklindeki kullanımda ekranda yazacak bilgi Ana Sayfaya Dön şeklinde altı çizili ve mavi bir yazıdır. Bu kullanımda tarayıcı otomatik olarak bu gösterimi kullanıcı adına sunar ve üzerine gelince fare işareti tıklanılabilirliğini gösterir. Köprüye tıklanması durumunda ise bağlantı olan *anasayfa.html* sayfasına geçiş işlemi gerçekleşir ve tarayıcı belirtilen sayfayı açar. Bu konudaki örnek uygulama Resim 2.12’de görülebilir.

Resim 2.12 Köprü-bağlantı kullanımına yönelik örnek kodlar

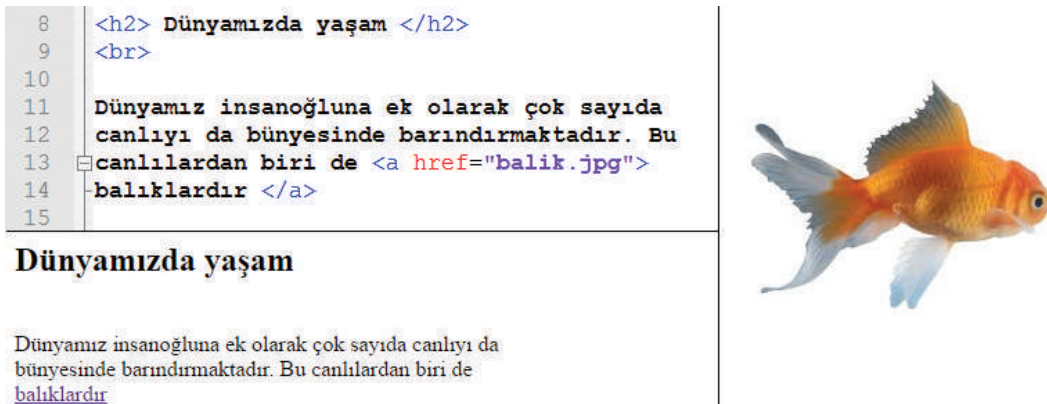
Resim 2.12’de ilk link 14. satırdaki kodlarla fotobilgi.html sayfasına, fotoğrafçılık kelimesi ile verilmiştir. Tarayıcı ekranında görüleceği üzere bu link mavi renkli ve link olduğu belirli olacak şekilde bir yazı olarak yansımaktadır. Eğer `</a>` etiketi yazılmazsa link sonrasındaki tüm kelimeleri de etkileyecektir. Bir başka deyişle link verme olayı sonlandırılmış olur. Ayrıca 18 ve 19 satırlarda da aynı site içerisinde iki

farklı sayfaya link verilmiştir. Bu şekilde site içerisinde kullanıcılar dolaşım sağlayabilir veya kendi menülerini kolaylıkla oluşturabilirler. Diğer yandan bu etiket ile mevcut bir web adresine de link verilebilir. Bu durumda ise protokolü de (ftp veya http) kullanmak gerekir. Resim 2.13'de Anadolu Üniversite'sinin web adresine (<http://www.anadolu.edu.tr>) link verilmiştir.

Resim 2.13 Mevcut bir web adresine link verme örneği

Link sadece web sayfalarına verilmekle sınırlı olmayıp, istenirse href parametresinden sonra resim, müzik vb. dosyalara da link verilebilir. Bu durumda ilgili medya ögesi açılacaktır (Resim 2.14).

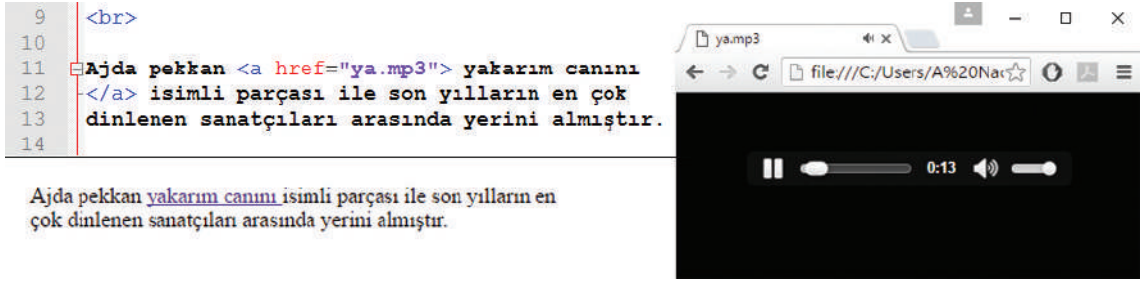

Resim 2.14 Resme link verme kodları, tarayıcı ekranı ve tıklama sonuç ekranı

Burada özellikle vurgulanması gereken bir diğer konu ise hedefin konumudur. Web tasarımında genellikle düzen sağlama adına müzikler, resimler alt klasörler içerisinde saklanır. Dolayısı ile index.html gibi bir dosya kök dizinde yer alırken, zorunlu olmamakla birlikte düzeni sağlama açısından, resim dosyaları fotolar, pictures, ses dosyaları ise sesler, sounds, muzikler gibi klasörler içerisinde tutulur. Bu durumda sizin html dosyanızın bulunduğu kök dizinin içerisinde *resimler* isimli klasör dosyasında *balik.jpg* dosyanızın olduğunu varsayalım ve bu dosyaya link verelim. Bu senaryoda link komutu aşağıdaki şekilde olacaktır.

*Bu canlılardan biri de balıklardır. *

Benzer şekilde ses dosyaları için de kullanım söz konusudur. Bu durumda da tarayıcı da resim gelmesi yerine ses dosyasının oynatıldığı görülebilir (Resim 2.15). Örnekte ya.mp3 isimli dosyaya link verilmiştir. Eğer alt klasörde saklama söz konusu ise yukarıda olduğu gibi gösterim yapılmalıdır.

Resim 2.15 Ses dosyasına link verme kodları, tarayıcı ekranı ve tıklama sonuç ekranı

Öğrenme Çıktısı

- 1 Web içeriğini oluşturan metinler üzerinde biçimsel düzenlemeler yapabilmek
- 2 Paragraf yapıları oluşturabilmek
- 3 Liste yapıları oluşturabilmek
- 4 Web sayfalarına bağlantılar ekleyebilmek

Araştır 1

Html tasarımına yeni başlayan birisi tasarımdan önce metin tabanlı hangi düzenlemeleri planlamalıdır?

İlişkilendir

Ziyaret ettiğiniz metin içerikli bir web sayfasının, sayfadaki tüm metin biçimlendirme etiketlerinin kaldırılması halinde nasıl görüneceğini kurgulayınız.

Anlat/Paylaş

Köprü ve bağlantıların Web sayfaları açısından önemini tartışınız.

METİNLERDE STİL KULLANIMI

Stil (style) web sayfalarda nesnelerin biçimlendirilmesi işlemidir. Html'de bütün sayfa için yapılması planlanan değişiklikler `<body>` etiketi içerisinde parametreler ekleyerek gerçekleştirilmektedir. Örneğin bir sayfada kullanılacak zemin rengi sarı olsun şeklinde bir ayarlama yapılmak istenirse bu durumda aşağıdaki şekilde `<body>` etiketi kullanılmalıdır. Hatta herhangi bir resim dosyası da arka plana `background` parametresi ile aşağıdaki şekilde eklenebilmektedir.

✓ Web tasarımı konusunda ilk başlayanlar için standart yazı tipi ve büyüklüğü, zemin rengi gibi ayarlamalar stillerle değiştirilebilir ve o site için bir şablon kolaylıkla oluşturulabilir.

```
<body bgcolor="#FFFF00" background="balik.jpg">
```

İçerik

```
</body>
```

Ancak bu durumda yapılacak değişik tüm sayfayı etkilemektedir. Diğer yandan sayfadaki metinler yukarıda bir kısmı ifade edilen html komutları (font, b, i vb.) ile biçimlendirilebilir. Bu sadece belirli bir metin grubu içerisinde geçerli olup, tüm değişikliklerde bu ayarlamaları yapmak oldukça zor ve yorucu bir iştir. Stil burada devreye girmektedir. Stil kullanımı site içerisinde farklı metinleri farklı şekillerde göstermek için önceden harici veya dahili kurallar tanımlama ve sonrasında bu kuralın ismine göre belirtilen yerde bu kuralın uygulanmasını sağlama işlemidir. CSS (Cascading Style Sheets – Stil Şablonları) olarak adlandırılan ve aslında web sayfalarını biçimlendirmek üzere yazılı bir dil olan stil

kullanımı metinler üzerinde etkin kullanılmasına karşın resim, tablo gibi her türlü nesnenin kullanımında da işlevseldir. Ünite metin üzerine odaklı olduğu için bu bölümde metne dayalı stil kullanımları üzerinde durulmuş, bu konudaki ilk ünite olması nedeniyle stiller hakkında detaylı bilgi verilmiştir.

Html içerisinde metin odaklı stil kullanımı birkaç yerde yapılabilir. Bunun için öncelikli olarak Türkçe olarak kuralların belirlenmesidir. Hangi şekilde yapıldığı amaca göre değişiklik gösterir. Kurallar için bir örnek vermek gerekirse bir paragraftaki metnin yazı tipi arial, 14 punto, rengi kırmızı ve iki yana hizalı bir paragraf olsun. Önemli olan kuralların belirlenmesidir. Sonrasında farklı şekillerde stiller yazılarla ilişkilendirilir. Stil kullanım türü amaca ve web tasarımıdaki deneyime göre farklılaşmaktadır. Stil kullanımı için *style* parametresi ile aşağıdaki şekilde değer atanır.

style = "özellik:değer;"

Metin kullanımında *style* parametresinin alabileceği bazı temel özellikler ve alabileceği örnek değerler Tablo 2.3'te verilmiştir.

Tablo 2.3 Stil parametresinin alabileceği bazı özellikler, işlevleri ve örnek değerler

Özellik	İşlevi	Alabileceği Örnek Değerler
color	Yazı rengi	red, blue, #FFAA00
font-family	Yazı stili	Verdana, arial
font-size	Yazı büyüklüğü	300%, x-small
text-align	Hizalama	Center, left, right, justify
text-indent	Paragraf girintisi	1em veya 50px gibi
background-color	Zemin rengi	red, blue, #FFAA00
text-decoration	Altı çizili olma	Underline, overline
text-transform	Büyük küçük harf dönüşümü	Uppercase, lowercase, capitalize

Stil kullanımı için *style* parametresinin kullanım yeri farklılaşabilmektedir; etiketin içerisinde kullanmak (inline), head bölümünde gruplayarak kullanmak (gömülü stil), dışarıdan ayrı bir stil dosyası kullanmak.

✓ Htmlde stil kullanımı etiket içerisinde, gömülü ve dışarıdan stil dosyası kullanımı olarak üç farklı şekilde gerçekleştirilebilir.

Etiketin İçerisinde Stil Kullanımı

Bu kullanım stilinde html'in temel etiketlerinin içerisinde nesnenin özelliklerinin belirlenmesidir. Örneğin bir `<h1>` başlık etiketi önceden anlatılmıştı. Başlığın kırmızı renkli ve ortalı kullanılması için *style* ile hem kırmızı renk hem de ortalama özelliklerinin tanımlanması aşağıdaki şekilde olmalıdır (Resim 2.16).

`<h1 style="color:red; text-align:center;">BAŞLIKTAKİ STİL KULLANIM ÖRNEĞİ</h1>`


```

1 <html>
2 <head>
3 <title>Başlık Etiketleri</title>
4 <meta http-equiv=content-type content=text/html;
5 </head>
6 <body>
7
8 <h1 style="color:red; text-align:center;">BAŞLIKTAKİ
9 STİL KULLANIM ÖRNEĞİ</h1>
10 <br><br>
11 Inline kullanımda doğrudan etiketin yanında style
12 parametresi kullanılır.
13 </body>
14 </html>
15

```

BAŞLIKTAKİ STİL KULLANIM ÖRNEĞİ

Inline kullanımda doğrudan etiketin yanında style parametresi kullanılır.

Resim 2.16 Inline kullanım ile stil tanımlama örneği

Inline kullanımı sadece `<h>` etiketlerinde değil, `<p>` ve `<a>` gibi çok sayıda etiket içerisinde de kolaylıkla kullanılabilir. Paragraf etiketi olan `<p>` de yapılan değişikliklerin tamamı `</p>` etiketine kadar geçerli olacaktır. Ayrıca bu paragraf içerisinde istenilen metin bölümlerinde yine `<font>` etiketi ile istenilen yazının stili istenildiği şekilde değiştirilebilir. Diğer yandan linklerin gösterim şekillerini değiştirmek isteyen bir tasarımcı da stil kullanabilir. Bu konuda aşağıdaki örnek verilebilir (Resim 2.17)

`<a href="anasayfa.html" style="background-color: #FFFF00; color: red;">`

```

2 <head>
3 <title>Başlık Etiketleri</title>
4 <meta http-equiv=content-type content=text/html; charset
5 </head>
6 <body>
7
8 <a href="anasayfa.html" style="background-color: #FFFF00;
9 color: red;"> Ana Sayfa</a>
10 <br>
11 Ana sayfaya dönmek için lütfen ilgili linki tıklayınız.
12 </body>
13 </html>

```

Ana Sayfa

Ana sayfaya dönmek için lütfen ilgili linki tıklayınız.

Resim 2.17 Inline kullanım ile linklerin özelliklerinin değiştirilmesi örneği

Yukarıdaki örnekte görüleceği üzere `<a>` etiketi ile tanımlananın dışında bir link görünümü bulunmadır. Beyaz zemin yerine sarı, mavi yazı yerine kırmızı renk ile link gösterimi söz konusudur. Tablo 2.3'teki özellikler ve değerleri kullanılarak farklı stil kullanımları da benzer şekilde yapılabilir.

Gömülü Stil Kullanımı

Etiketin içerisinde stil kullanılması durumunda stil kapatılmasına kadar o stil kullanımı geçerli olacaktır. Diğer yandan bir kullanıcı bir etiketin tüm özelliklerini sitesi için değiştirmek isteyebilir. Örneğin paragraf yani `<p>` etiketlerinde kullandığı yazının siyah yerine mor olmasını, yazı tipi olarak arial ve paragraf girintisi olarak 2 em'lik paragraf girintisine sahip olmasını ve bunun tüm `<p>` etiketi kullanılan yerlerde uygulanmasını isteyebilir. Bu durumda inline kullanım ile her `<p>` etiketinde teker teker yeniden tanımlamak yerine `<head>` `</head>` etiketleri arasında Resim 2.18'deki şekilde `<style>` `</style>` etiketleri arasına gömülü stil olarak tanımlamak yeterli olacak, tüm `<p>` etiketlerinde ilgili değişiklik otomatik olarak geçerli olacaktır (Resim 2.18). Aynı şekilde bir defada tüm etiket özellikleri için benzer tanımlamaların hepsi birlikte yapılabilir.

`<head>`

`<style type="text/css">`

```

p { text-indent: 2em; font-family:arial; color: red;>
h1 {color:green;}
i {color: #0925F4; font-family: verdana ; text-decoration: underline; }
...
</style>
</head>

```

```

2 <head>
3 <title>Gömülü Stil Kullanımı</title>
4 <meta http-equiv=content-type content=text/html; charset=utf-8>
5
6 <style type="text/css">
7
8 p { text-indent: 2em; font-family:arial; color: red;" }
9 h1 {color:green}
10 </style>
11 </head>
12 <body>
13
14 <h1> Gömülü Stil Kullanımı</h1>
15 <p>Gömülü stil kullanımı çok önemli bir stil ayaradır.
16 </p>
17 bu açıdan yeni başlayanlar için önemlidir.
18 </body>
19 </html>

```

Gömülü Stil Kullanımı

Gömülü stil kullanımı çok önemli bir stil ayarıdır.
bu açıdan yeni başlayanlar için önemlidir.

Resim 2.18 Gömülü stil kullanımı

Resim 2.18'deki gömülü stil kullanımı etiketlerin tamamı için geçerli olacaktır. Ancak bir tasarımcı bazı paragraflarda belirli kuralların, bazı paragraflarda ise diğer belirli kuralların geçerli olmasını isteyebilir. Bu durumda kurallar listesinin (class seçici veya id seçici) belirli bir isimle gömülü stil olarak tanımlanması gerekir. Programlama dillerinde özel fonksiyon tanımlama ve özel isim tanımlama ile gömülü stil kullanımı ile benzetilebilir. Bu kullanımın bir diğer yararı ise, ismi belirli olan bir stil grubunda yapılacak bir değişikliğin site içerisindeki tüm kullanıldığı yerlerde de etkisini göstermesidir.

Özel tanımlı stil kullanımına örnek olarak bir web sitesi için üç stil ismi ve bunlara ait kuralları belirleyelim. baslik1 isimli stil kırmızı, ortalı; prgrf1 ismindeki stil arial, iki yana yaslı; prgrf2 isimli stil ise times new roman, mavi renk ve sola hizalı özelliklerine sahip olsun.

Bu işlemin gerçekleştirilmesi için class ve id seçicilerin açıklanması gerekir. Class seçiciler ve id seçiciler temelde aynı işlevi yerine getirmektedir ve belirli özelliklerin bir isim altında gruplanmasını sağlamaktadırlar. Tanımlama sırasında isim önce belirlenirken, { } işaretleri arasında da kurallar belirlenir. Seçici olarak class kullanılması durumunda ismin önüne . işareti, id kullanılması durumunda ise # işareti konulur. Yukarıda ifade edilen baslik1, prgrf1 ve prgrf2 isimli stillerin class ve id seçiciler ile tanımlanması ve kullanımları ise aşağıdaki şekilde olacaktır.

✓ Stil tanımlamada class seçici ve id seçici olarak iki farklı seçici kullanılabilir ve bunlar aracılığı ile tasarımcı kendine özgü kurallar listesi belirleyerek kullanabilir.

<i>class seçici ile stil tanımlama</i>	<i>id seçici ile stil tanımlama</i>
<pre> <html> <head> <style type="text/css"> .baslik { color:red ; text-align:center; } .prgrf1 { text-align:justify; font-family:arial; } .prgrf2 { color: blue ; text-align:left; font- family:Times New Roman; } h1 {color:green} body {background-color:#666;} </style> </head> <body> <h1> seçiciler ve normal başlık </h1> <h1 class="baslik"> stil kullanımında seçiciler </ h1> <p class="prgrf1">Seçicilerin kullanımında eğer class seçici kullanılmışsa etiketin yanında class="" ile seçici adı bu kısma </p> <p class="prgrf2"> eğer seçici olarak id kullanılmışsa bu durumda da id="" ile bu kısma seçici tanımlanabilir. </p> </body> </html> </pre>	<pre> <html> <head> <style type="text/css"> #baslik { color:red ; text-align:center; } #prgrf1 { text-align:justify; font-family:arial; } #prgrf2 { color: blue ; text-align:left; font- family:Times New Roman; } h1 {color:green} body {background-color:#666;} </style> </head> <body> <h1> seçiciler ve normal başlık </h1> <h1 id="baslik"> stil kullanımında seçiciler </h1> <p id="prgrf1">Seçicilerin kullanımında eğer class seçici kullanılmışsa etiketin yanında class="" ile seçici adı bu kısma </p> <p id="prgrf2"> eğer seçici olarak id kullanılmışsa bu durumda da id="" ile bu kısma seçici tanımlanabilir. </p> </body> </html> </pre>

Bir sitede . ile class seçici, # ile id seçici birlikte kullanılabilir. Sadece paragraf içerisinde kullanımı karıştırılmamalıdır. Class seçici için etiketin içerisinde class= " " ile id seçici için id= " " ile tanımlama yapılmalıdır. Yukarıdaki her iki işaretleme etiketleri için de aynı ekran görüntüsü Resim 2.19'daki gibi olacaktır.

seçiciler ve normal başlık

stil kullanımında seçiciler

Seçicilerin kullanımında eğer class seçici kullanılmışsa etiketin yanında class="" ile seçici adı bu kısma

eğer seçici olarak id kullanılmışsa bu durumda da id="" ile bu kısma seçici tanımlanabilir.

Resim 2.19 Seçiciler ile stil kullanımı

Seçiciler ile metin kullanımı konusunda anlatılması gereken önemli bir etiket ise `<span>` `</span>` etiketleridir. Bu etiket bir yazı içerisinde istenilen aralığı belirlemek için kullanılır. `<p>` `</p>` etiketi paragrafı etki-

lerken, `<span>` `</span>` etiketleri daha özel seçimler (kelime, cümle veya paragraflar) seçiminde kullanılır ve yanına `class` veya `id` etiketi alabilmesi ile stil kullanımında önemli işleve sahiptir. Örnek olarak yukarıdaki cümlede sadece “eğer `class` seçici kullanılmışsa” kelimelerinin altı çizili, kırmızı renkli yapılacaksa `vurgu` isimli bir `class` veya `id` seçici aşağıdaki şekilde tanımlanabilir ve `span` ile kullanılabilir (Resim 2.20).

✓ `<span>` seçiciler olarak `id` ve `class`'ın metin içerisinde özel bir bölgeye tanımlanan stillerin uygulanabilmesinde kullanılan işlevsel bir html etiketidir.

```
<head>
<style type="text/css">
.vurgu { color:red; text-decoration:underline; }
.prgrfl { text-align:justify; font-family:arial; }
...
</head>
<body>
<h1> seçiciler ve normal başlık </h1>
<h1 class="başlık"> stil kullanımında seçiciler
</h1>
<p class="prgrfl">Seçicilerin kullanımında <span>
class="vurgu">eğer class seçici
kullanılmışsa <span> etiketin yanında class=""
ile seçici adı bu kısma
</p>
....
```

seçiciler ve normal başlık

stil kullanımında seçiciler

Seçicilerin kullanımında eğer class seçici kullanılmışsa etiketin yanında `class=""` ile seçici adı bu kısma
eğer seçici id kullanılmışsa bu durumda da `id=""` ile bu kısma seçici tanımlanabilir.

Resim 2.20 Span ile metnin istenilen yeri için stil kullanımı

Dışarıdan CSS Dosyası Kullanma

“Kendime çok sayıda html dosyası olan bir web sitesi yapacağım ama ilk açıldığında zemin açık sarı renkli olsun, yazılar siyah değil bordo gelsin, büyük başlıklar koyu yeşil olsun ama web sitemdeki tüm sayfamda bunlar standart olarak gelsin, sürekli uğraşmayayım” şeklinde bir isteği olan tasarımcı dışarıdan css dosyası çağırarak isteklerine kavuşabilir. Bir sitenin birden fazla html’den meydana geldiği ve bunların aynı şablon üzerinden tasarlanacağı varsayılırsa her html için stil tanımı hem karmaşaya neden olacak hem de uzun satırlardan oluşan html dosyaları ortaya çıkacaktır. Bunun yerine html’in temel özellikleri `body`, `p`, `h1`, `h2` ..`h6` başlıkları, `pre`, `ul`, `ol`, `li` gibi tüm özellikleri tek bir dosyada bir kez yazılıp, css uzantılı olarak kaydedilebilir ve her html içerisinden tek bir satırla çağırılabilir. Bir css dosyası note defteri gibi basit programla da yazılabilir. Sadece dosya uzantısının `.css` olması gerekir. html ile dışarıdan css dosyasının çağırılması ise `link` ve `@import` etiketleri kullanılarak iki farklı şekilde gerçekleştirilmektedir. Örnek olarak `ahmet.css` isimli css dosyasının çağırılması aşağıdaki şekilde yapılmaktadır. Eğer bu css dosyası alt klasörler içerisinde saklanırsa bu durumda klasörle beraber adresi verilmelidir. (ör:href= “css/ahmet.css” gibi)

✓ `Link` ve `@import` dışarıdan CSS çağırma da kullanılan iki farklı etikettir. Aynı işlevi yapmakla birlikte aralarında küçük bir fark vardır.

Css dosyasının link etiketi ile çağırılması

```
<link rel="stylesheet" type="text/css" href="ahmet.css" />
```

Css dosyasının @import etiketi ile çağırılması

```
<style type="text/css">
@import "style.css";
</style>
```


Her iki etikette ahmet.css dosyası içerisindeki ayarlamaları aktif hâle getirmektedir. İmport etiketi tara-
yıcı tarafından öncelikli yorumlanmakta, bu etikete kadar olan html etiketleri de ahmet.css dosyasındaki
talimatlara göre biçimlendirilmektedir. Link komutunda ise kendisinden önceki komutlar harici css dos-
yasındaki ayarlardan etkilenmemekte, ancak sonrasındaki ayarlar bu komuta göre yapılandırılmaktadır.

ahmet.css dosyasının içeriği (örnek CSS dosyası)

```
BODY { background-color: #FFFFCC; Font-Family: Verdana, Arial, Helvetica, sans-serif; font-size:
120%;background-image : zemin.jpg; }
H1 { text-align: center; color : #ff0000;}
H3,H4,H5 { color : green ; }
P {color: Brown; text-align: justify; }
PRE{ font-size : 100%; color: Blue; font : bold;}
SELECT { Font-Size: 12px; color: blue;}
A:link {COLOR: "blue"; TEXT-DECORATION: none;}
A:visited { COLOR: "red"; TEXT-DECORATION: none; }
A:hover { COLOR: "green"; }
A:active { COLOR: "black"; }
...
```

Tüm ayarlamalar

```
2 <HEAD>
3 <meta http-equiv=content-type content=text/html; charset=utf-8>
4
5 <link rel="stylesheet" type="text/css" href="ahmet.css" />
6
7 <style type="text/css">
8 #baslik { color:red ; text-align:center;> }
9 #prgrf1{ text-align:justify; font-family:arial; }
10 #prgrf2{ color: blue ; text-align:left; font-family:Times New Roman; }
11 .vurgu { color:red ; text-decoration:underline; }
12 h1 {color:green}
13 </style>
14
15 </HEAD>
16 <BODY>
17 <h1> HTML'de Metin Kullanımı </h1>
18 <p> Genel olarak HTML'de metin işlemleri kelime
19 işlemci programlarından farklı mantıkla çalışmaktadır.
20 <span class="vurgu"> Ancak korkulacak önemli birşey olmadığını</span> da gördük. </p>
21
22
23 </BODY>
```


Resim 2.21 Link ile harici css dosyası kullanımı

Resim 2.21 incelendiğinde zeminin sarı renkli olması ayarını içeren bir komut olmadığı görülebilir. Ancak link etiketi ile dışarıdan çağrılan ahmet.css dosyası incelendiğinde body bölümünde background-color: #FFFFCC; etiketi ile zeminin sarı olarak ayarlandığı, paragraflardaki rengin ise Brown yani kahve rengi olduğu ve bu yüzden <p> parametresinin bundan etkilendiği gibi çok sayıda ayarın html sayfasına yansıdığı görülebilir. Yeni bir sayfa açılması durumunda da link veya @import ile dış css dosyasının yeni sayfaya eklenilmesi, ayarların o sayfada da geçerli olmasını sağlayacaktır.

Öğrenme Çıktısı

5 Metinlerde stil kullanımını açıklayabilme

Araştır 2

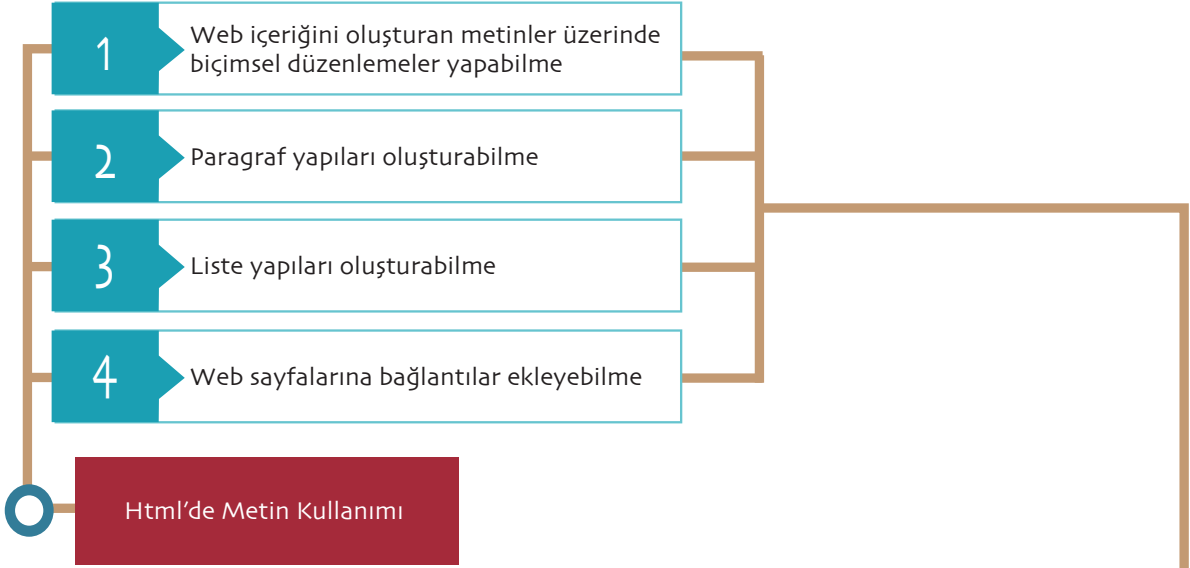
Web sitenizde kendi CSS stilinizi oluşturmanızın size ne gibi faydaları olacağını tartışınız.

İlişkilendir

Ziyaret ettiğiniz web sayfalarında görüntülenen metinler üzerinde ne gibi CSS düzenlemelerinin yapılmış olabileceğini tahmin etmeye çalışınız.

Anlat/Paylaş

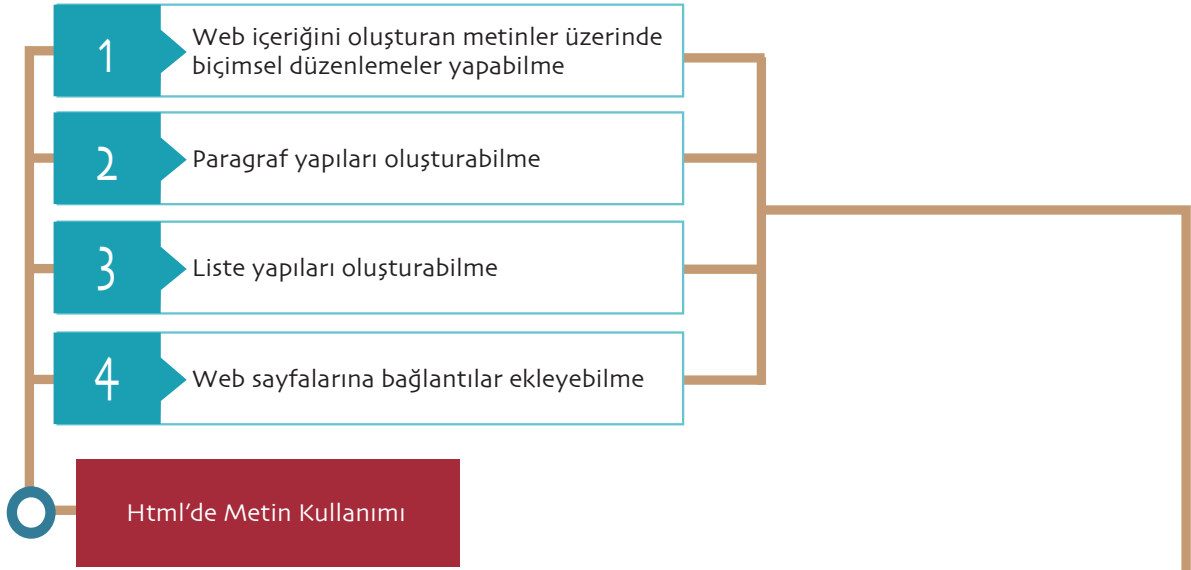
Stil kullanımının, metin biçimlendirme odaklı HTML etiketlerini hangi anlamlarda tamamlıyor olduğunu tartışınız.

1 Html kodu yazımı belirli kurallar çerçevesinde yapılmaktadır. Etiket olarak adlandırılan her bir kod yapısı < ve > işaretleri arasına yazılmaktadır. Ayrıca istisnai birkaç etiket haricinde her bir etiket <kod> işaretleri ile başlatılmakta, </kod> ile de sonlandırılmaktadır. Bir html sayfası temelde üç bölümden, bloktan oluşmaktadır. <html> </html> kodların başlayıp bittiğini vurgular ve ilk satır ile son satırı oluşturur. İkinci bölüm ise <head> </head> bloğu olup bu yapı arasında sitenin başlığı, dil ayarları gibi özellikleri ayarlanır. Üçüncü bölüm ise <body> </body> etiketleri arasına yazılmakla birlikte bu bölüm html'nin asıl tasarım bölümünü oluşturmaktadır.

Bu bölümde de farklı etiketler ile resim, metin, tablo gibi nesnelerin nerede ve nasıl görünmesi gerektiği belirtilir. Html bir işaretleme dilidir. Bu açıdan kullanılan etiketler ile öğelerin nerede, nasıl ve ne zaman görünmesi gerektiği gibi özellikler ayarlanmaktadır. Bu açıdan en çok kullanılan etiketler
 <p> <img> <embed> <a href= ""> <h> <u> <i> <b> gibi etiketlerdir. Bu etiketler ile nasıl veya hangi nesnelerin nerede görünmesi gerektiği ayarlanabilmektedir.

2 Web sayfasında paragraf yazımı, kelime işlemci programlarının yazımındaki alışkanlıklar nedeniyle ilk başlangıç düzeyindeki bireyler için zor olmaktadır. Örneğin kelime işlemci programda enter tuşuna her basımda otomatik satır başı yapılabilir. Ancak html betik işaretleme dilinde bunun için bir kod kullanılmalı, bu istek tarayıcıya yorumlanmak üzere iletilmelidir. Bu açıdan bir alt satıra geçmek için <br> etiketi kullanılmaktadır. Benzer şekilde bir paragraf oluşturmak ve bu paragraf kontrol altına alınmak istenirse ilgili metin <p> </p> etiketleri arasına yazılmalıdır. Böylece align parametresi gibi parametreler ile paragraf hizalama işlemleri yapılabilir. Ayrıca <span> etiketi de paragraf içerisinde belirli bir bloğun seçilmesini sağlar. Bu özellikle CSS kullanımında ilgili paragrafın ilişkilendirilmesini sağlayan önemli bir etikettir.

3 Listeler kelime işlemci programlarında madde işareti ve madde numarası olarak adlandırılan ve kategorik gösterimlerde görsel bir düzen sağlayan önemli yazım seçenekleridir. Bu açıdan html'de de bu yazım seçenekleri özel etiketler ile kullanılabilir. Listelerin oluşturulmasında üç seçenek bulunmaktadır. madde numarasını yani 1,2,3 veya a,b,c veya i, ii, iii gibi gösterimleri oluşturmak için kullanılmaktadır. Bu seçenekler ise <ol type="a"> gibi kullanımlar ile özelleştirilmektedir. Her bir seçenek, yani kategori ise <li> etiketi arasına yazılmaktadır. Kare, daire ve çember şeklinde üç seçeneği bulunan sırasız listeler ise <ul> etiketi ile oluşturulmakta ve her bir seçenek ise yine etiketleri ile oluşturulmaktadır. <ul type="circle"> gibi kullanım ile madde işaretinin circle ile çember, disk ile içi dolu daire, square ile de kare kullanılması sağlanabilir. Son olarak madde işaretinin bulunmadığı ancak gruplama işlemlerinin yapıldığı gösterimlerde tanımlama listeleri için <dl><dt> ve <dd> etiketleri ile madde işareti veya numarası bulunmayan ama belirli grupları üst üste ilişkilendiren görsel gösterimler yapılabilir.

4 Köprü ve linkler sayfalar içerisinde geçişi veya sayfalar içerisindeki word belgesi, resim, video ya da müzik dosyalarına indirme özelliği kazandırabilmeyi sağlayan etiketleri kapsamaktadır. Bunun için kullanılan temel etiket ise <a> etiketidir. link verilecek nesne yapısında link verme işlemi yapılmaktadır. Burada href= "link" kısmı ile etkilenen yani tıklanması durumunda ne yapılması isteniyorsa o adres olarak gösterilir. Örneğin bir yazıya tıklanınca iletisim.html dosyası açılacak ise Biz kimiz şeklinde etiket yazılmalıdır. Bu kısma "http://www.anadolu.edu.tr" gibi bir web sayfasının adresi yazılabileceği gibi, "belgeler/foto1.jpg" gibi bir dosya linki de verilebilir. Bu durumda ilgili dosya açılmaya, açılmazsa da indirilmeye çalışılır. Bu açıdan müzik, film gibi dosyalara da bu şekilde link vermek mümkündür.

5

Metinlerde stil kullanımını açıklayabilme

Metinlerde Stil Kullanımı

Metinlerde stil kullanımı metnin belirli bir bölümünde belirlenen kuralların geçerli olması işlemi olarak özetlenebilir. Bu işlem style parametresi ile yapılabileceği gibi, çok sık kullanılacak bir işlem ise kurallar listesi isimlendirilerek belirlenen yerlerde bu isim aracılığı ile kuralların yansıtılması şeklinde de yapılabilir. Örneğin `<h1 style= "color=blue">` şeklinde bir kullanım ile başlık metnin mavi olması sağlanabilir. Benzer şekilde `<a href= "iletişim.html" style= "color=red">` şeklindeki bir stil kullanımı ile de linkin mavi yerine kırmızı renkli görünmesi sağlanabilir.

Diğer kullanımlar ise gömülü ve seçiciler ile stil kullanımlarıdır. Gömülü kullanımda `<style type= "text/ css"> <style>` etiketleri arasında kurallar belirlenir ve tüm site için bu kurallar otomatik olarak yansıtılır. Örneğin `h1 {color:red;}` yapısı ise bu durumda site içerisindeki tüm h1 kullanılan etiketler kırmızı renkli olacaktır. Son olarak seçiciler kullanılabilir. Class seçici ve id seçici sırası ile . ve # işaretleri ile özel kuralların belirlenmesini sağlar. Belirlenen bu seçici isimleri etiketlerde kullanılarak kurallar bu kısımlara yansıtılabilir. Örneğin .ahmet class veya #ahmet id isimli kurallar tanımlanmış olsun. `#ahmet {color:red; text-align:left;}` şeklindeki kuralın istenilen yere yansıtılması `<h1 id= "ahmet">`, `<p id= "ahmet">`, `<span id= "ahmet">` şeklinde yapılmaktadır. Bu açıdan özellikle `<span> </span>` etiketleri ile css kullanım alanı belirlenebilmektedir. Span metinlerde stil kullanımı açısından önemli bir etikettir.

Kaynakça

- Web Tabanlı Kodlama, Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi
- Bayrakçı, E.V. (2009). Html ile CSS Kullanım Biçimleri <http://www.sanalkurs.net/html-ile-csskullanım-bicimleri-2917.html> Erişim Tarihi 28 Haziran 2016.
- Ece, A. (2016). ABECE renk kodları: renk kodları (html color codes), renklerin rgb eşdeğerleri, heksadesimal kodları, otomatik renk seçici. [http:// www.abecem.net/web/renk.html](http://www.abecem.net/web/renk.html) Erişim Tarihi 23 Haziran 2016.
- Etudio (2016). CSS Nedir? <http://www.baskent.edu.tr/~tkaracay/etudio/ders/internet/css/index.html> Erişim Tarihi 28 Haziran 2016.